

Powstanie Wielkopolskie

<https://pw.ipn.gov.pl/pwi/pamiec/miejsca-pamieci/9394,RAWICZ-miasto-powiatowe.html>
03.05.2024, 19:15

RAWICZ (miasto powiatowe)

1. U zbiegu ulic Wojska Polskiego, Piłsudskiego i Wałów Kościuszki znajduje się pomnik Żołnierza Polskiego w formie brązowej rzeźby żołnierza z karabinem na dekorowanym orłem obszernym trapezowatym cokole i schodkowym podwyższeniu z kulami kamiennymi w narożach. Przed pomnikiem ułożono trzy tablice: ku czci bohaterów powstań narodowych, żołnierzy walczących o Polskę i społeczeństwa Rawicza zmagającego się z naporem germańskim. Pomnik, wykonany przez Franciszka Bohona na podstawie projektu Kazimiery Pajzderskiej, został odsłonięty 1 VIII 1926 r. Po zniszczeniu przez hitlerowców odtworzył go Antoni Hajdecki według koncepcji Wiktora Pawlikowskiego, a uroczystość ponownego odsłonięcia miała miejsce 12 X 1980 r. Wokół ułożono chodnik z czerwonych płyt kamiennych.

2. W holu ratusza (stojącego pośrodku Rynku), obok wejścia do Muzeum Ziemi Rawickiej, w styczniu 2004 r. odsłonięto tabliczkę metalową upamiętniającą 85. rocznicę wybuchu powstania wielkopolskiego. Zdobí ją wizerunek krzyża

powstańczego.

3. Na cmentarzu parafialnym, od strony skrzyżowania ulic Podmiejskiej i Spokojnej, wydzielono w 1934 r. kwaterę grobów żołnierskich. Na jej skraju wznosi się kamienny pomnik przypominający kształtem obelisk, z tablicą ku czci powstańców wielkopolskich, żołnierzy Wojska Polskiego i więźniów politycznych *walczących o wolność Ojczyzny*. Odsłonięto go w 1947 r. na miejscu poprzedniego pomnika z 1935 r., zniszczonego przez hitlerowców. Groby uczestników powstania znajdują się poniżej pomnika, a także powyżej, za kwaterą żołnierzy poległych w 1920 r. Pochowano ich też indywidualnie w innych miejscach tego cmentarza.

4. Po północnej stronie kostnicy na tym cmentarzu spoczywa Stanisław Mikołajewicz (1901-19), który zmarł 15 II w obozie jenieckim (patrz Żagań) z ran odniesionych cztery dni wcześniej, gdy interweniował u władz niemieckich w sprawie ludności polskiej poszkodowanej podczas walk (w *LS* nie jest uznany za powstańca). Grób przykryty jest kamienną płytą z napisem informacyjnym, według którego pochowany jest tu jako *pierwszy, który oddał życie za wolność swego rodzinnego miasta*. Imię S. Mikołajewicza nosi jedna z ulic w Rawiczu.

5. Po południowej stronie kostnicy pochowano kapitana Ignacego Buszę (1880-1920), nauczyciela z Rogożewa, organizatora powstania w Miejskiej Górcie i powiatowego komendanta Straży Ludowej, zmarłego w Ostrołęce z ran odniesionych w wojnie polsko-bolszewickiej.

Mogiła ma skromny betonowy nagrobek i łańcuchowe ogrodzenie na betonowych słupkach. W centrum Rawicza znajduje się ulica I. Buszy.

